

Před 600 roky zvítězili husité nad křižáky

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XXIII

ČÍSLO 244, ČERVENEC 2020

CENA 10 Kč

Sruby na pražském Vítkově

„Jindy umírali mužové pro čest, pro blaho svého národa; my však z téže příčiny budeme žít a pracovat,“ napsal Karel Havlíček Borovský. Fyzický boj jsme si v novověku zvykli spojovat s neštěstím, kterému je lepší se vyhnout. S prohlubující se národní emancipací v 19. století se s tím spojovala nechuť ke službě v rakousko-uherské armádě, vyvolávající všeobecný antimilitarismus jako charakteristický rys současného českého národa.

Oslavovali jsme (a oslavujeme) umělce, vědce, státníky, poté i sportovce, ale málo vojevůdce, kromě Jana Žižky z Trocnova (což je ovšem za daného společenského dění mocně znehodnocováno). Zatím-

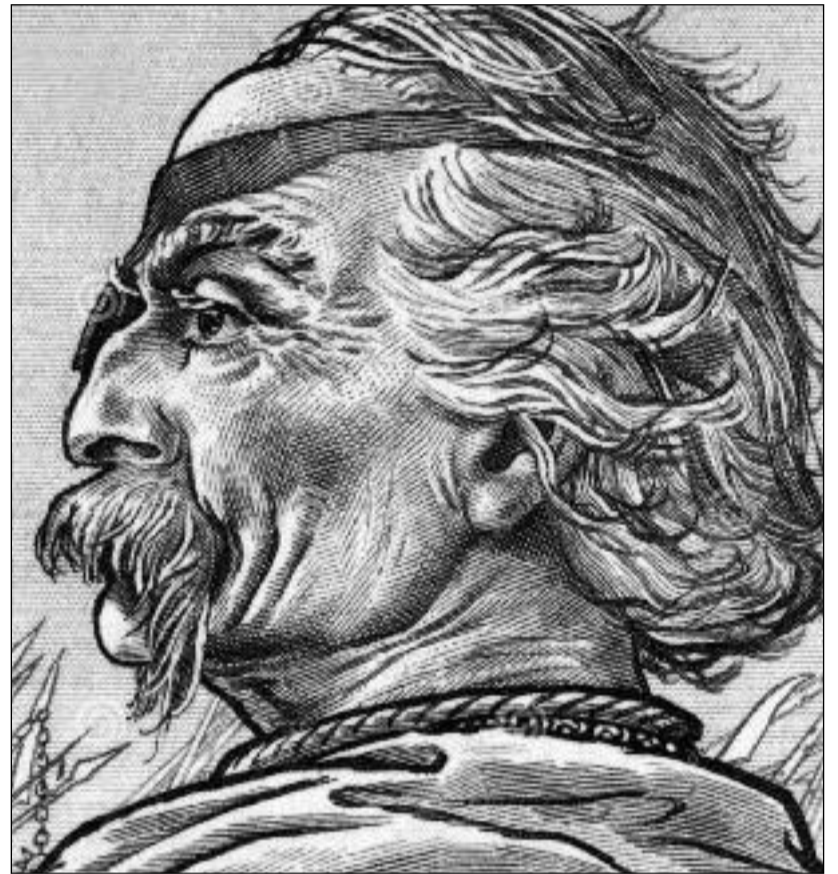
co jiní zveličovali svá vítězství a rychle zapomínali na porážky, naše dějinná tradice připomíná Moravské pole, Lipany a Bílou horu, méně vítězné bitvy u Brůdku, u Chlumce, Kressenbrunnu nebo na Vítkově, od níž letos uplyne šest set let.

Husitské revoluční hnutí přinášelo ideje zcela mimořádné. Postavilo se všemocné síle tehdejší Evropy, stále více hamižnější hierarchii římské církve a též římsko-německé říši, s níž vzhledem k svému zeměpisnému položení bylo osudem českému národu a státu uloženo stýkání a potýkání... Nejednalo se pouze o církevní reformu, jejímž nejpřednějším mluvčím byl Mistr Jan Hus. Husitství mělo mimo významu náboženského zásadní podtext, národ-

ni, sociální a hospodářský. Šlo o to zastavit a pokud možno změnit narůstající vliv cizozemců, zvláště Němců. Následky to politiky beroucí kořeny od posledních Přemyslovců.

Za hranicemi je Hus prohlášen kacířem a ničitelem vysokého učení pražského. Češi vědí, že jsou v právu a stávají se ve většině jeho zastánci, především po Mistrově odsouzení kostnickým koncilem a upálení (1415)! Počátkem března 1420 vyhlásil papež Martin V. proti českému „kacířům“ křížovou výpravu. V jejím čele stanul římsko-německý a uherský král Zikmund Lucemburský, následník českého trůnu po zemřelém bratru Václavu IV.

(Pokračování na s. 7)

Portrét Jana Žižky z 25korunové bankovky Státní banky československé

Perly Zlatého prstenu historických měst Ruska

(Dokončení reportáže z č. 243)

V klášteře starobylého Suzdalu

Na zpáteční cestě z Nižního Novgorodu do Moskvy jsme s obdivem shlíželi architekturu chrámů a klášterů v Suzdalu. Toto starobylé kouzelné město je považováno za jednu z perel Zlatého prstenu historických měst Ruska. V roce 1967 Suzdal dostal jako první v tehdejší Sovětské svazu statut památkové rezervace. O čtvrt století později dosáhl nejvyšší prestiže – UNESCO jej zapalovalo na seznam světového kulturního dědictví lidstva. Velmi poutavá byla naše návštěva Spaso-Jefimejova pravoslavného mužského kláštera. Je to vskutku věkovitý Metuzalém. Založil jej již roku 1352 kníže Boris Konstantinovič. Byl vystavěn na vysokém břehu řeky Kamenky zároveň i jako pevnost, sloužící k obraně před útoky divokých nájezdníků. Carevna Kateřina II. Veliká o několik století později vydala příkaz, aby v areálu kláštera zřídili ještě vězení. Žalářování zde byli také odpůrci carského režimu – děkabristé. Byli to důstojníci petrohradských vojenských pluků, kteří se vzepřeli carovi ve snaze změnit jeho despotický režim do podoby konstituční monarchie či dokonce republiky. Několik jich za vzpouru bylo popraveno, mnozí deportováni do vyhnanství na Sibiři.

Čechoslováci a vězněný maršál Paulus

V krátké internaci tu byli drženi i vojáci z tak zvané Legie Čechů a Slováků v čele s Ludvíkem Svobodou, donuceni do SSSR ustoupit z Polska, obsazeného hitlerovci. Čechoslováci se zanedlouho

Spaso-Jefimejevský klášter v Suzdalu

FOTO – Suzdal.ru

pod Svobodovým velením vydali z Buzuluku na strastiplnou cestu a hrdinně se proslavili po boku vojáků Rudé armády v bojích s německými vetřelci u Sokolova, Charkova, Kyjeva či na Dukle a při osvobození československé vlasti. Fašistická vojska na východní frontě za 2. světové války stíhala porážku za porážkou pod zdrcujícími údery rudoarmějců.

Od 1. ledna 1943 se vězení v Spaso-Jefimejově klášteře stalo prominentním zajateckým táborem pro důstojníky a generály armád německé, italské, rumunské, maďarské a španělské. Kriminál „zdobila“ i figura německého polního maršála Friedricha Wilhelma Ernesta Paulu-

se, zajatého ve Stalingradu 31. ledna 1943. Paulus už nedokázal vést z obklíčení 6. německou armádu, již položila na lopatky mistrná operace Uran Rudé armády. Hitler zuřil. Paulus se stal prvním polním maršálem v německé válečné historii, který padl do ponižujícího zajetí. Tento nositel vysokého vyznamenání – Rytířského železného kříže s dubovými ratolestmi – pobyl v sovětském zajetí deset let. V radiu „Svobodné Německo“ prohlásil: „Německo se musí zříci Hitlera a ustavit vládu, jež našemu národu dovolí žít a vstoupit s našimi nyníššími protivníky do mírových, ba přátelských vztahů.“

(Pokračování na s. 2)

Milí čtenáři,

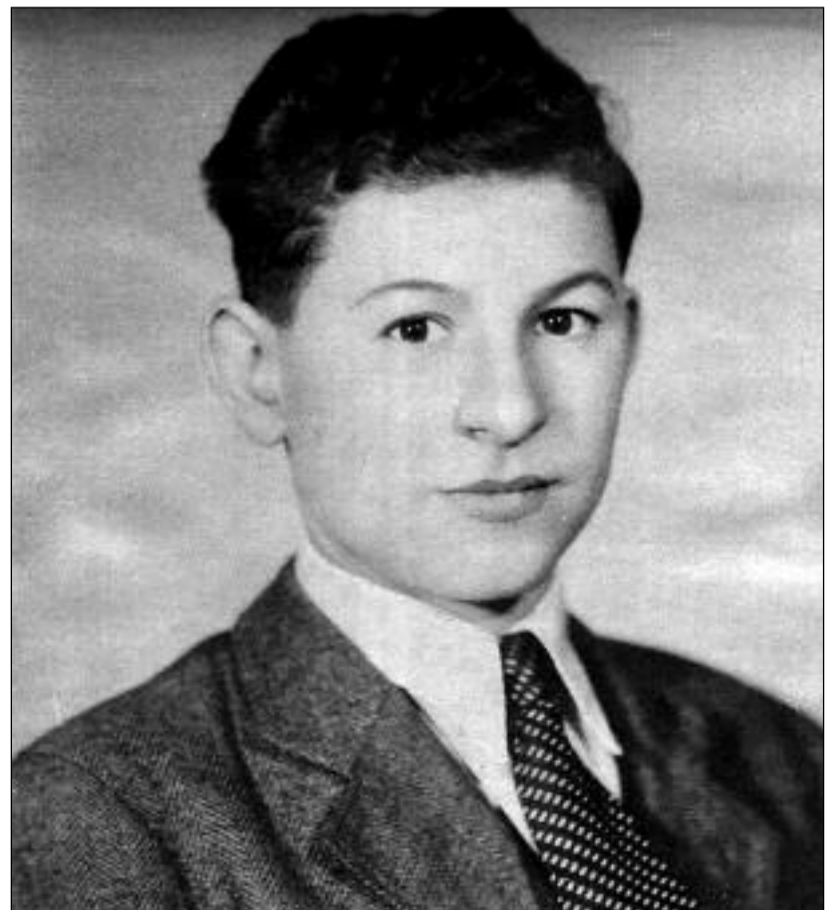
naše redakce Vám přeje hezké prožití léta – snad již bez omezení rouškami na obličej. V srpnu noviny Slovánská vzájemnost nevyjdou. Jejich další číslo 245 si budete moci přečíst v září.

Padl v boji o rozhlas

Vzplanulo Pražské povstání proti německým nacistickým okupantům v květnu 1945. Jaroslavu Ječmenovi, narozeném v Tetíně na Berounsku, bylo 17 let. Bydlel na pražských Vinohradech u ševcovského mistra, kde se učil ševcem. Od své tety Anny Čížkové, která žila na Žižkově, si nesl čisté prádlo. Po cestě potkal kamarády, se kterými uslyšel naléhavé volání Českého rozhlasu o pomoc. Stařečně běžel k rozhlasu beze zbraně, kde se dostal až do druhého

patra. Tady ho zasáhla tříštivá střela fašistického zabijáka, která mu vytrhla kus zad. Prádlo, které měl, se ztratilo, a zároveň se mu ztratil i zlatý prstýnek, který nosil na ruce. Dnes má Jaroslav na Olšanských hřbitovech pomníček obětí obránců Českého rozhlasu. Čest jeho památce!

Informace našemu listu poskytla prostřednictvím našeho čtenáře Jana Karase z Prahy-Chodova Jaroslavova sestra Jindřiška Matějková, rozená Ječmenová.

Sedmnáctiletý Jaroslav Ječmen

FOTO – rodinný archiv Jana Karase

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Jak bylo po druhé světové válce

Ve dnech 17. července – 2. srpna 1945 se v Postupimi konala konference šéfů vlád tří spojeneckých mocností: SSSR (J. V. Stalin), USA (H. Truman) a Velké Británie (W. Churchill, od 29. července Cl. Attlee). Před očima celého světa, ne jenom z hlediska války.

Šéfové jednali o poválečném uspořádání poměrů ve světě a zejména v Evropě. Vznikla Rada ministrů pěti mocností (SSSR, USA, Velké Británie, Francie a Číny) se sídlem v Londýně. Úkolem rady bylo připravit mírovou smlouvu s Německem. (Ta nebyla přes všechno úsilí SSSR podepsána, v roce 1949 vznikly 2 německé státy, NSR a NDR). Pro Německo byly stanoveny zásady: demokratizace, demilitarizace, denacifikace, dekartelizace. Byly mu vyměřeny reparace, německé válečné loďstvo bylo rozděleno mezi SSSR, USA a Velkou Británii. Město Královec (Koenigsberg, poté Kaliningrad) s okolím bylo postoupeno Sovětskému svazu. Byl stanoven postup pro soud nad válečnými zločinci. Rakousko bylo osvobozeno od reparací. Utvořena vláda v Polsku a stanovena prozatímní západní hranice Polska. Zahájena příprava mírových smluv s bývalými satelity Německa a schválen odsun Němců z Československa, Polska a Maďarska. Sovětský svaz potvrdil závazek, daný v Jaltě, že po skončení války v Evropě vstoupí do války v Japonsku. Stalo se tak 9. srpna 1945.

24. října 1945 podepsal prezident dr. Edvard Beneš dekrety o znárodnění. Týkaly se všech bank a pojišťoven, klíčového průmyslu a ostatních závodů s více než 500 zaměstnanci. Celkem šlo o více než 2100 podniků s 61 % zaměstnanců v průmyslu a se 75 % podílem na průmyslové výrobě. Výsledkem znárodně-

ní byl ekonomicky silný a ucelený sektor národního hospodářství, který měl rozhodující význam pro obnovu a budování lidově demokratické společnosti. Nejdůležitější zásady Košického vládního programu: Československá vláda jako vláda Národní fronty politických stran a celostátních organizací odborů, žen a mládeže, rovnoprávné postavení českého a slovenského národa, národní výbory jako nové orgány státní moci a správy, Československá lidová armáda, Sbor národní bezpečnosti, spojenecká smlouva se Sovětským svazem jako nová rozhodující orientace naší zahraniční politiky. Tyto principy jakož i znárodnění z roku 1945 a potom z roku 1948 – zůstaly v platnosti až do událostí po listopadu 1989.

Uvedení zahraničně i vnitřně politických událostí do souvislosti s vývojem ve světě, v Evropě i u nás je nejlepší odpovědí těm publicistům, novinářům i politikům (někteří dříve zastávali postavení i nejvyšších ústavních činitelů) a redaktorům veřejnoprávní televize, kteří při výročních uvedených událostí neberou v úvahu okolnosti tehdejšího vývoje, tehdejší situaci. Již od roku 1945 se vedou např. diskuse o tom, proč nakonec Praha nebyla osvobozena americkými vojsky. Kontroverzní publicista Roman Joch nemůže přijít na jméno F. D. Rooseveltovi, protože prý příliš podléhal na Jaltské konferenci J. V. Stalinovi jenom proto, že prý Američané potřebovali v pozemních operacích proti císařskému Japonsku vojska Rudé armády. Přitom jak on tak někteří další publicisté považují za rozhodující příčinu porážky Japonska ne pozemní boje, ale svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki. Rozhodující podíl Rudé armády na porážce hitlerovských armád na rusko-německé

Konference spojeneckých mocností v Postupimi: (zleva) Winston Churchill, Harry Truman a Josif Stalin FOTO – archiv

frontě a v Mandžusku je všemožně popírán. Sledujeme-li německé, americké a francouzské seriály o druhé světové válce, máme dojem, že nejdůležitější pro výsledek války byly bitvy o ostrovy v Tichomoří, invaze do Evropy a pokud jde o nás, pak osvobození Plzně americkou armádou. Při nedávném přejezdu amerického konvoje naší republikou si američtí vojáci připomněli oběti svých předchůdců v Plzni, ale uctít památku rudoarmějců, s nimiž se jejich předchůdci přátelsky setkali na Labi (i u nás), k tomu nedošlo. Dnes by takové přátelství bylo zřejmě pod jejich úroveň.

Někteří pozdější „opravci“ dějin se postarali o to, aby byl Den osvobození, který jsme tělem i duší v našich rozradovaných městech a obcích prožívali 9. května, přesunut na

8. květen. Tehdy, jak jsme se později z tisku dověděli, byla ve vzdálené Remeši podepsána kapitulace německého wehrmachtu. V knize „Jak jsem se mylil v politice“ Ing. Miloš Zeman uvádí na str. 100-101 (a to se opravdu mylil), že se mu protivila Stalinova megalománie a politická účelovost, která prý vedla k opakování kapitulacího aktu po Remeši 8. května ještě jednou, v Berlíně 9. května. Autor tehdy nevzal v úvahu rozhodující podíl sovětského lidu a jeho armády na porážce nacismu. Nejvíce obětí a materiálních škod Sovětského svazu během války je sotva možno označit jako „Stalinovu megalománii“. Podepsat kapitulaci před očima celého světa, ne jenom z hlediska války v nahodilé Remeši, ale v Berlíně, odkud vycházely po léta rozkazy k záhubě lidstva, bylo

tudíž více než symbolické. Ostatně u nás nikdo o 8. květnu a Remeši nic nevěděl, osvobození přišlo očividně za naší přítomnosti a s velkou slávou, již jsme prožívali, až 9. května. (I když se i tehdy leckde ještě bojovalo, např. u Milína až do 11.–12. května 1945, a až raketometry „kafuše“ tu zlomily urputný odpor zbytků wehrmachtu.)

Zcela dehonestující verzi vyjádřil prof. Zubov, s velkým humbukem vítaný nedávno na Masarykově univerzitě v Brně. Podle něho prý nešlo o Velkou vlasteneckou válku, ale o válku mezi černou a rudou diktaturou. Taková dezinterpretace dějin není ovšem nic jiného než projev zaslepeného revanšismu. Ctitelům historické pravdy a ideálů lidskosti zcela nepřijatelný.

STANISLAVA KUČEROVÁ

Germania a Slovania

Slovanské národy mohou zaniknout z vlastního rozhodnutí!

Pokaždé, když se Rusové podívají do Stalingradu, dnešního Volgogradu, tak musí vidět, že to bylo místo, kde došlo k obratu celé 2. světové války, ale především místo, kde byl ukončen plán na vyhlazení slovanské rasy z povrchu planety. Neustále se hovoří o židovském holocaustu, ale že Německo v Rusku provádělo holocaust mnohem větší, holocaust slovanské rasy, o tom se mlčí.

Po skončení války plánoval Berlín velkolepý plán „GENERALPLAN OST“ na etnické vyčištění evropské části Ruska od slovanské rasy a vysídlení slovanských národů z Evropy za Ural, kde měli Slované jako otroci až do vymření pracovat v dolech, ze kterých by říše zdrojově zajišťovala budování projektu „Germania“. Evropská část Ruska by byla zcela zbavena původního obyvatelstva, RUSOVÉ MĚLI SKONČIT V PLYNOVÝCH KOMORÁCH STEJNĚ JAKO ŽIDÉ a pozemky měly být rozděny za odměnu německým vojákům a dosídlením z říše. Projekt Generalplan Ost měl být „mistrovským“ dílem realizačního týmu Reinharda Heydricha.

Na jeho konečnou realizaci nedošlo jen díky obrovské oběti sovětských obránců Stalingradu. Jenže už během

německého tažení byly jednotlivé prvky Generalplan Ost realizovány na úrovni vyčišťování území od ruského obyvatelstva, na což dohlížel osobně právě Heydrich. Etnické vyhlazování prováděly jednotky SS, které šly těsně za wehrmachtem ve druhém sledu a frontovou linií. Ani wehrmacht není bez viny, protože celé vesnice byly vypalovány a srovnávány se zemí, protože wehrmacht nechtěl za svými zády centra odporu rudoarmějců.

Obsazované Rusko bylo pro německou armádu tak rozlehlé, že neměla dostatek mužů, aby mohla za sebou nechávat okupační jednotky, které by dobyté vesnice a malá městečka mohly kontrolovat. Wehrmacht proto vesnice kompletně srovnával se zemí. Dobře je to vidět na dobových filmových záběrech hlavně z roku 1941. Proto bylo zastavení wehrmachtu před Moskvou a posléze u Stalingradu tak důležité. Bez vítězství Sovětů u Stalingradu by nebyla ani Česká republika, ani Slovensko, ani Polsko, a hlavně nebyly by naše slovanské národy. A ti, kteří takový osud nám chtěli dopustit, zrádci z Velké Británie, Francie a Itálie, dnes poučují Ruskou „demokracii“. Znovu se opakují chyby slovanských národů. Znovu se dostávají pod křídla Západu, který se pokusí slovanské

národy zničit, přeformátovat, tentokrát ne válečně, ale migračně.

NĚMECKO OPĚT VELÍ SLOVANSKÝM ARMÁDÁM, ZNOVU SE SLOVANSKÉ NÁRODY STAVÍ PROTI RUSKU, KTERÉ ZACHRÁNILO NAŠE NÁRODY PŘED GENOCIDOU V RÁMCI PROGRAMU GENERALPLAN OST. I dnes začínáme takový projekt, Generalplan Islam. Nasunování muslimských migrantů do Evropy, do společnosti, do školních tříd... Opět nám Západ diktuje osud a úděl, a co je nejvíce hrozné, opět v tom údělu není budoucnost pro slovanské národy. Zrádci národa promítají našim dětem propagandistická videa o dobrotivých džiháditech v Čechně, našim dětem je vnučována inkluze s dětmi Arabů. Média přinášejí programovací články o tom, že Islám je tolerantní.

Největším zabijákem národů je čas. Vede k zapominání, národy zapominají na procesy a události minulosti, a proto budou nuceny si je zopakovat. Jenže tentokrát už nemusí přijít na pomoc Stalin nebo obránci Stalingradu. Tentokrát slovanské národy mohou zaniknout v tichosti a dokonce – z vlastního rozhodnutí.

ING. JAROSLAV IVANIČ,
SPIŠSKÁ NOVÁ VES

Perly Zlatého prstenu...

(Dokončení ze s. 1)

Srbský veterán války na Balkáně Vojin Gusić

Klášteř si s námi také se zaujetím prohlížel veterán války na Balkáně v letech 1992 až 1995 Vojin Gusić z Republiky srbské. Právník a účastník Mezinárodního slovanského fóra v Moskvě a Nižním Novgorodu, obránce slovanské jednoty a bratrství. Vojin byl vojákem Jugoslávské lidové armády, bráncí celistvost a svrchovanost země před rozbitím nepřáteli ze Západu. Zbraní mu byly s věrným srdcem jeho láska k vlasti a samopal kalašnikov. „Kromě nepřátel ze Severoatlantické aliance proti nám, Srbům, bojovali Chorvatí a také pětadvacet tisíc mudžahedínů – žoldáků ze Sýrie, Iráku, Saudské Arábie i odjinud,“ vypočítává Vojin. „Na Balkán přišli podpořit své souvěrce v Bosně. Byly to s nimi kruté, krvavé řeže. Hodně mých kamarádů padlo. Je to velice smutné.“

Vojin ve válce utrpěl těžké zranění. Mína mu utrhla pravou nohu pod kolenem a část pravé ruky pod loktem. Chodí s protézami, ale stěží na

Válečný veterán Vojin Gusić FOTO – MIROSLAV HAVLÍK

něm někdo pozná, že mu kus nohy či kus ruky chybí. Vojin Gusić je nyní významným představitelem největší organizace válečných veteránů na Balkáně, čítající 140 tisíc lidí. Podle studie haagských expertů během války v Bosně padlo na obou stranách odhadem 102 tisíc lidí, z toho zahynulo 16 700 srbských civilních obyvatel! **JAN JELÍNEK**

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Život za protektorátu (1939–1945)

Prvou propracovanou složkou nacistických genocidních záměrů vůči slovanským národům za druhé světové války byl oficiální program likvidace českého národa v „německém prostoru“. Realizován byl důsledně, postupně, soustavně, intenzivně a účinně, za bezpříkladné horlivosti početných, dobře informovaných nacistů z řad bývalé německé menšiny v Československu. Nejprve bylo zlikvidováno demokratické Československo. (Zůstalo prakticky bez spojenců, kapitulovalo po ultimátu čtyř velmocí, po Mnichovském diktátu 29. 9. 1938. Došlo k prvému dělení Československa).

Zbytek českých zemí byl vojensky okupován od 15. března 1939. Zřízením Protektorátu Čechy a Morava začala totální kolonizace, dekapitace a germanizace českého národa. Během války nechtěli a nemohli nacisté významný český hospodářský potenciál prostrádat. Proto konečné „řešení“ české otázky dočasně odložili. O to intenzivněji utvářeli duchovní i hmotné předpoklady pro genocidu poválečnou. Sebemenší odpor byl krutě potlačován a likvidován. Hlavní ostří stupňujících se perzekucí mířilo vůči odboji a vůči československé inteligenci, která hájila národní svébytnost a humanitně demokratický odkaz T. G. Masaryka a E. Beneše. Likvidací

všech českých vysokých škol zanikla hlavní centra české národní kultury již v roce 1939. Mnoho předních duchovních vůdců a odbojářů nacisté zavraždili. Jedním z prvních byl i pedagog Masarykovy univerzity, prof. Dr. Jan Uher, někdejší Masarykův knihovnik. Je smutnou skutečností, že souhrnné objektivní zhodnocení tehdejší reality i dalekosáhlých mnohostranných důsledků ohrožení našeho národa, největšího od 17. stol. (po roce 1620), eskalací nacistických masivních a brutálních politických a protinárodních perzekucí v letech 1938 – 1945, dosud chybí.

Vysoké školy byly zrušeny zcela. Ale i nižší vzdělání bylo omezeno a podrobeno drastické ger-

manizaci. Do r. 1944 klesl počet českých studentů středních škol o více než polovinu. Česká správa školství de facto neexistovala. Byla plně podřízena německé kuratele. Rozhodující kontrola, inspekce, koncipování obsahových, metodických i jiných změn, celková propaganda, ideologie a bezpečnost byly v rukou našich i říšských Němců, spolehlivých nacistů. Českým dějinám se např. nevyučovalo vůbec. Na vysvědčení stálo: Geschichte (a místo známky) – wurde nicht unterrichtet. Vrchní dohled nad školstvím mělo gestapo. Přes stupňující se teror, vsudypřítomné slídilství a udavačství naprostá většina českých učitelů a studentů se chovala statečně, odolávala,

vzdorovala a vydržela. (Nezapomeňme ani na totální nasazení populačních ročníků 1921 až 1924 na válečné práce do „Říše“ a hromadné povolání středoškoláků na zákopové práce před postupující frontou.)

Likvidace předních odborníků a znemožnění přípravy nástupců způsobily těžké ztráty mnoha oborům, jejich kontinuitě a příznivému vývoji. Nadto nedemokratický revanšismus militantních představitelů někdejší rozbíječské německé menšiny přetrvává a po mnoha desetiletích se dokonce stupňuje.

PROF. PHDR. BOHUMÍR
BLÍŽKOVSKÝ, CSC.
(Z POZŮSTALOSTI)

Němci zaživa upálili muže, ženy i malé děti v Českém Malíně

O válečných zločinech Německa už byly popsány stohy papíru. Nelidské a zrudné zacházení okusili vězňové mnoha koncentračních táborů. Připomeňme názvy obcí Lidice, Ležáky nebo Český Malín. Ve dnech vítězství, které v této době slaví prakticky celý svět, se bohužel setkáváme i s excesy a pokusy bagatelizovat osudy národů ve druhé světové válce. Je až podezřelé, že třicet let od „sametové“ revoluce se v České republice dozvídáme něco o „nových“ osvoboditelích od nacismu a setkáváme se s pokusy o nový výklad historie, kulturně řečeno.

Je to velice zvláštní, že revize dějinných událostí přichází více jak třicet let po pádu socialismu v naší zemi. Jestliže tedy Rudá armáda neměla lví podíl na osvobození Československa, nebo dokonce SSSR byl vlastně strůjcem 2. světové války (což je skandální prohlášení), proč jsme se tedy toto nedozvěděli dříve? Byly snad otevřeny nějaké nové archivy?

Pětiletý Josef Řepík (vlevo) s mladší sestřičkou Marií, která byla s maminkou Anastázií upálena 13. července 1943
ZDROJ: Dededec.com

Proč většinu z nás, kteří jsme byli školou povinni již po roce 1989, tato fakta nikdo neučil? Vždyť už nám Moskva nic nediktovala. Bylo uplynulých 30 let, které jsme v demokracii žili snad málo demokratických? Nebo vlastně žádná demokracie nebyla a přišla až teď s novým výkladem historie? Neby-

lo by lépe připomenout si skutečnou tvář Německa v období 2. světové války?

Nevelká obec Český Malín se nachází v Rovenské oblasti na Ukrajině těsně vedle ukrajinského Malína. Založili ji čeští přistěhovalci z Lounska, Žatecka a Rakovnicka v 60. letech 19. století, kteří

sem přijeli obdělávat nevyužitou půdu. Samotná obec byla založena ve Volyni roku 1871. Byla tady zřízena knihovna, dobrovolný hasičský sbor, ochotnický divadelní spolek nebo škola. Díky moderní mechanizaci a pracovitosti lidí se obec mohla dále rozrůstat.

Osudný 13. červenec 1943

V ranních hodinách toho dne osadily vsi Český i sousední Ukrajinský Malín německé oddíly. Veškeré obyvatelstvo Českého Malína bylo vyhnáno na ulice, kde byli oddělení starci, ženy a děti od mužů. Po skupinách pak byli lidé odváděni do Ukrajinského Malína, odkud se již ozývala střelba. Někteří mladí muži byli přinuceni hnát ze vsi uloupený dobytek a odvážet nakradený majetek. V Ukrajinském Malíně Němci zahnali všechny muže a část žen po skupinách do kostela, školy a jiných budov, které polili hořlavinou a podpálili. Všichni, kteří se snažili utéci nebo vyskočit z oken, byli pobiti

střelbou z automatických i jiných zbraní. Většina starců, žen a dětí byla odvedena po skupinách nazpět do Českého Malína, kde jim bylo od veličích důstojníků řečeno, že budou propuštěni. Místo toho byli však nahnáni do stodol a upáleni za živa.

Němci pak postupně zapalovali i další budovy. Zachránilo se pouze několik osob, které nebyly právě doma, nebo které byly nuceny hnát uloupený dobytek a vézt nakradený majetek. Vesnice hořela týden, nalezené pozůstatky lidí byly pochovány ve společném hrobě na hřbitově v Českém Malíně. Z místních obyvatel bylo zavražděno 104 mužů, 161 žen a 105 dětí do 14 let, dále 26 Poláků a 4 Češi, kteří v obci pobývali. V popel se proměnilo 68 domů a 223 stodol. A proto, až budete příště zase číst různá prohlášení nejrůznějších politiků, vzpomeňme na osudy těchto lidí z Českého Malína. Potom teprve suďme, kdo stál na jaké straně barikády. JAROSLAV SVOBODA

Dni světly, v němž se vyplnilo, o čem jsme snili...

Blížící se konec války na jaře roku 1945 přerušil vyučování i na naší škole. Bylo to z různých důvodů. Všeobecný společenský rozklad, prázdné vyučovací třídy. Studenti vyšších ročníků byli již dříve válečně nasazení v různých místech říše. Moji spolužáci spolu s vrstevníky z jiných středních škol byli počátkem dubna shromážděni na nádraží a odvezeni z domovského Hradce Králové na Moravu, aby jižně od Brna (Sokolnice, Slavkov) kopali zákopy. Fronta od východu se rychle blížila. Zákopy měly přispět k tomu, aby se zpomalila a zdržela. S napětím jsme četli zprávy od našich hochů i o střelbě, kterou bylo na těch zákopech stále více slyšet.

Ale pak přišly nečekaně vzrušující zprávy o Praze. O tom, jak vypuklo povstání, jak se Pražané vzbouřili proti nacistické nadvládě, jak staví barikády, jak bojují o rozhlas, o mosty, o telefonické ústředny. Začalo to 5. května.

Boje to byly nerovné. Vojenské obsazení Prahy mělo přirozeně nesrovnatelnou převahu co do počtu ozbrojených mužů a co do

množství zbraní. Mělo navíc nejen pušky a granáty, ale i tanky a letadla. A vrchní velitel hitlerovské armády „Středu Čech“, maršál Schöerner, vydal rozkazy tvrdě a bezohledně povstání potlačit. I s využitím bezbranných civilistů, žen a dětí jako štítů proti střelbě. Povstalci měli navíc ovšem sílu a odhodlání bojovat proti nelidskému útlaku, proti bezpráví a teroru. Bojovat za vlast, za svobodu a samostatnost. Za ideály demokracie a lidskosti. Tak jako bojovali jejich předchůdci nejednou v minulosti. Obyvatelé celé země cítili s nimi, kdo mohl, spěchal Praze na pomoc. Na pomoc v boji proti všem zničujícím křivdám minulosti. 7. května jsem po prvé po létech ujařmení v protektorátu uviděl československou vlajku. Vlála ve větru proti šedému, deštivě zataženému nebi jako předzvěst přicházejícího osvobození. Hleděli jsme na ni s dojetím, s obdivem, s nadšením. Vznášela se vysoko nad městem, přípevně asi na některém továrním komíně. Ale po dvou hodinách zase zmizela. Dostlechl jsem se, že maršál Schoer-

ner pohrozil potrestat podobné projevy náletem letadel, připravených na blízkém letišti a totálním vybombardováním celého města. Vzrostlo napětí, vzrostly obavy. Báli jsme se o sebe, o Prahu, o osud celé vlasti. Trnuli jsme v očekávání věci příštích celý další den.

Ale pak jsme se probudili do jasného, slunečního rána. Po obavách ani památky. Ulicemi projížděli rudoarmějci, kteří spěchali Praze na pomoc. Ti první z jejich proudu už tam dávno byli a bojovali od 4. hodiny ránní. A my jsme se posléze dověděli, že toho dne Pražské povstání s jejich pomocí skončilo. Ten den skončilo povstání, ten den pro nás skončila válka. Víťali jsme a vděčně zdravili projíždějící motorizované kolony rudoarmějců. Radovali jsme se a slavili bez zábran a omezení z celého srdce, ze všech sil. Byl to Den osvobození, Den vítězství. Byl to 9. květen 1945. Byl to den štěstí, na který jsme čekali dlouhá léta okupace a války.

Po 9. květnu se společnost s chutí vracela k navyklym způsobům

Ilustrační foto: Památník na Čestném pohřebišti rudoarmějců na pražských Olšanských hřbitovech
FOTO – MIROSLAV HAVLÍK

mírového života. Žáci naší školy se postupně vraceli z různých míst nuceného nasazení v říši. Moji spolužáci se vrátili ze zákopů na Moravě. Odevšad byli osvobozeni vítěznými vojsky. Na slavnostní zahájení obnoveného vyučování bylo pak svoláno celoustavní žákovské shromáždění do tělocvičny.

Před tím, než jsme se tam všichni sešli, přišel za mnou do naší třídy profesor řečtiny a přinesl mi báseň, kterou ve sborovně opsal z denního tisku. Opsal ji černou tuší a ornamentálním písmem a donesl mi ji, abych ji na slavnostním shromáždění k zahájení vyučování v osvobozené vlasti přednesla. Byla to báseň Josefa Hory:

Dni světly, v němž se vyplnilo, o čem jsme snili po šest let, dni, k němuž rostlo vaše dílo, a do něhož se měnil svět jsi tu. A Čechy proměněné zas tvar svůj mají v šíř i v dál. Vytesán pevně do kamene náš povzdech zákonem se stal. Dni světly. Osvoboditelé, dělníci teplejších přístřeší! Zas rudá krev nám proudí v těle, zas jsme, Staline, Beneši!

Všichni jsme byli dojata i všichni svorně jsme cítili odhodlání snažit se ze všech sil o nápravu válečných škod a o vzestup národa a vlasti, milované, těžce zkoušené, ale zase svobodné vlasti.

STANISLAVA KUČEROVÁ

Stranu 3 připravil a redigoval Jan Jelínek

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Příběh vynikajícího sovětského konstruktéra

Při pravidelné návštěvě oddělení technické literatury v brněnské prodejně Sovětská kniha jsem si v roce 1969 koupil knihu **Teorie automatického řízení, jejímž autorem byl Jurjevič Jevgenij Ivanovič.**

Kniha byla určena jako učebnice pro vysoké školy technického zaměření. Zaujala mne jak širokým rozsahem studovaných témat, tak přístupem k vykládané látce. Byla v ní jasná priorita vysvětlení fyzikální podstaty jevu s nutným zjednodušením matematického popisu. V roce 2018 Centrální vědecko-výzkumný ústav robototechniky CNII RBT slavil 50. výročí. Jeho dlouhodobým ředitelem a hlavním konstruktérem byl právě Jevgenij Ivanovič Jurjevič. Ve svých vzpomínkách uvádí:

Život mé generace probíhal za nepřetržité poslušnosti kritických etap v historii naší země.

Velká vlastenecká válka, poválečná obnova, rozpad SSSR a pokus o zrození nového Ruska. V takových dobách musí člověk spojovat své plány s životem země a snaží se být užitečným při řešení těch největších úkolů. Narodil jsem se 25. 11. 1926. Oba moji rodiče byli absolventy Leningradského pedagogického institutu LPI a učili na středních školách. Byla to 1. generace sovětské inteligence. Během celé války byl otec v armádě a skončil jako podplukovník v Německu. Já jsem prožil blokádu Leningradu ve studentské domobraně. Elektromechanickou fakultu leningradského polytechnického institutu jsem ukončil v roce 1949.

Jedním z prvních úkolů, které jsem řešil, bylo převedení na sovětskou součástkovou základnu radiolokátoru z americké létající

pevnosti, která spadla někde na Sibiři. Byla to součást rozkazu J. V. Stalina pro A. N. Tupoleva. Využil jsem teorii čtyřpólů a dosáhl, že přístroj byl menší a lehčí než originál. To mi umožnilo další studium na kandidátské disertační práci, kterou jsem obhájil v roce 1953. Učil jsem na elektrofakultě LPI a pracoval dlouhodobě na úloze Řízení elektroenergetických systémů. Na toto téma v roce 1965 jsem obhájil doktorskou disertační práci. V roce 1968 byla založena zvláštní konstrukční kancelář technické kybernetiky OKB TK později přejmenovaná CNII RBT a byl jsem jmenován jejím ředitelem a hlavním konstruktérem. Ústav vyřešil např. problém měkkého přistání kosmické lodi využitím fotonového záření. Roboty CNII RBT pomohly řešit likvidaci následků havárie Černobylské atomové elektrárny. Jednou ze současně řešených úloh je vývoj onkroboty zlepšujícího práci chirurga.

Jevgenij Ivanovič v memorii také na dobrou spolupráci s 1. tajemníkem oblastního výboru KSSS Grigoriem Vasiljevičem Romanovem. Tento soudruh byl vážným kandidátem na nejvyšší sovětskou funkci. Tehdy, ještě se skrývající kontrarevoluce z něho udělala „cara“, který rozbíjí porcelán ze sbírek Ermitáže. Na závěr Jevgenij Ivanovič uvádí: Od začátku mého samostatného života jsem byl v pozici, že nikdo mi neřídil, co mám dělat, aniž se mne zeptal na můj předběžný souhlas. Vždy jsem měl tvůrčí přístup ke všemu co nás obklopuje, jak to

Budova Centrálního vědecko-výzkumného ústavu robototechniky CNII RBT v Leningradě (Petrohradě)

FOTO – Archiv

funguje a jak to udělat lépe. Kariéra, sláva, peníze mne nikdy nezajímaly a nikdy nebyly rozhodujícími stimuly. Během svého života jsem se přesvědčil na mnoha příkladech, že jsou zdroji degradace

osobnosti a všeho neštěstí. Podle svého charakteru a výchovány jsem vždy byl kolektivistou, vždy jsem se cítil jen členem kolektivu řešícího nějaký obecný problém.

ING. L. Z.

Cvičení přesunu vojsk USA!

V Polsku začalo cvičení Defender Europe 2020 přesunu amerických vojsk do Evropy, odložené kvůli pandemii koronaviru. Píše o tom server Sputnik.

Polský ministr národní obrany Mariusz Blaszczak servilně poděkoval velení armády USA za to, že je zde přítomna a cvičí s námi, nehledě na problémy, se kterými bojuje celý svět. Cvičení se účastní 6000 vojáků (včetně 2000 pol-

ských), 100 tanků, přes 230 bitevních strojů, dělostřelectvo, raketové systémy a letouny. Hlavním cílem cvičení je zvýšení strategické pohotovosti a součinnosti díky možnosti rychlého nasazení v Evropě vojsk z USA a také prověrka schopnosti hostitelských zemí přijmout spojeneckou podporu. **Je zřejmé, podotýká Slovanská vzájemnost, že to je cvičení pro případný útok na Rusko!**

Sovětský polytechnik Jevgenij Ivanovič Jurjevič

FOTO – Archiv

Podmínky pro použití jaderných zbraní

Ruský prezident Vladimir Putin podepsal výnos O základech politiky Ruské federace v oblasti jaderného odstrašování. Dokument již vstoupil v platnost. Právě se v něm, že Rusko považuje jaderné zbraně za nástroj odstrašování a vynakládá veškeré nezbytné úsilí ke snížení jaderné a prevenci jakýchkoli vojenských konfliktů.

Skutečné použití jaderných zbraní je označováno jako extrémní a nucené opatření, které má své čtyři podmínky: Obdržení důvěryhodných informací o odpálení balistických raket zasahujících úze-

mí Ruské federace a nebo území spojenců. Použití nepřítelů jaderné či jiné zbraně hromadného ničení proti území Ruska a nebo jeho spojencům. Ovlivňování nepřítelů státních či vojenských zařízení Ruska zásadních pro odvetná jaderná opatření. Agrese vůči Rusku s použitím konvenčních zbraní, kdy je ohrožena sama existence státu.

„Prezident Ruska může v případě potřeby informovat vojensko-politické vedení jiných zemí a nebo mezinárodních organizací o připravenosti Ruska použít jaderné zbraně či o rozhodnutí pou-

žít jaderné zbraně, a zároveň o faktu jejich použití,“ dodává se.

Jaderné zbraně spolu s konvenční vojenskou mocí zajišťují podle Moskvy odstrašování agrese možného nepřítele proti Rusku či spojencům země. Dotyčné odstrašování je označeno za jednu z nejvyšších priorit.

Ve výnosu se také říká, že opatření týkající se jaderného odstrašování jsou prováděna nepřetržitě v souladu s mezinárodními závazky Ruska v oblasti kontroly zbraní. Existuje přitom možnost, že politika bude adaptována k novým vojenským hrozbám.

Vojenské hrozby

Vojenské hrozby, které potřebují jaderné odstrašování ze strany Ruska, jsou:

1. Zvyšování možným nepřítelem na územích přilehlých k hranicím Ruska a jeho spojencům množství sil s nosiči jaderných zbraní.

2. Rozmístění systémů a prostředků protiraketové obrany, řízených a balistických střel středního a kratšího doletu, vysoce přesných nejaderných a hypersonických zbraní, útočných bezpilotních aparátů a zbraní se směrovanou ener-

gií státy, které považuje Rusko za možného nepřítele.

3. Rozmístění ve vesmíru útočných prostředků a protiraketových zařízení.

4. Disponování státy jakoukoli zbraní hromadného ničení, která může být použita proti Rusku či jeho spojencům, a nosiči podobných zbraní.

5. Nekontrolované šíření jaderných zbraní, jejich nosičů a zároveň technologií a zařízení pro výrobu jaderných zbraní.

6. Rozmístění na území nejaderných států jaderných zbraní a jejich nosičů.

Rusko dodrží dohodu o otevřeném nebi

Rusko bude dodržovat všechna ustanovení dohody o otevřeném nebi, dokud bude platit. Agentuře RIA Novosti to v květnu řekl náměstek ruského ministra zahraničí Alexandr Gruško. Reagoval tak na ohlášené rozhodnutí Spojených států amerických odstoupit od této dohody, která umožňuje vzájemné kontrolní přelety nad signatářskými státy.

„Přístup musí být pragmatický. Dokud dohoda bude platit, máme

v úmyslu plně dodržovat všechna práva a povinnosti, jež z této dohody pro nás vyplývají,“ řekl Gruško v odpovědi na otázku agentury, zda bude Rusko s ostatními účastníky diskutovat o záměru USA odstoupit. Vyjádřil naději, že i ostatní signatářské země „budou ke svým povinnostem přistupovat rovněž svědomitě“.

Bílý dům oznámil, že oficiálně uvědomí strany dohody o otevřeném nebi o svém odstoupení. Prezident Donald Trump zdůvodňuje obviněním Ruska, že ustanovení tohoto mezinárodněprávního dokumentu nedodržel. To Moskva

ale odmítá. Američané dlouhodobě tvrdí, že Rusové dohodu porušují, neboť zakazují přelet nad městem, kde „se předpokládají“ rozmístění jaderné zbraně, a že Rusko rovněž zakazuje přelety nad oblastmi v době, kdy se tam konají vojenské manévry.

Gruško hned v reakci agentuře TASS řekl, že odchod USA z dohody o otevřeném nebi zasadí další ránu systému vojenské bezpečnosti v Evropě, kterou oslabily již předchozí kroky Bílého domu, zejména odstoupení od smlouvy o likvidaci raket středního a krátkého doletu. Dohoda o otevřeném

nebi, kterou vedle USA, Kanady a Ruska uzavřela většina evropských zemí včetně ČR, byla podepsána v Helsinkách v roce 1992, v platnost vstoupila o deset let později.

Podle deníku The New York Times je vypovězení dalším dokladem toho, že je Trump připraven ukončit i americko-ruskou smlouvu START o omezení strategických zbraní. Na základě ujednání o otevřeném nebi mohou zúčastněné státy mezi sebou podnikat kontrolní lety, aby se přesvědčily, že žádná ze zúčastněných stran nechystá vojenskou agresi. „Takže

dokud to Rusové nebudou dodržovat, my se stahujeme. Je hodně velká šance, že uděláme novou dohodu nebo něco, co tuto dohodu vrátí zpět,“ prohlásil Trump k odvolání dohody před novináři. V utajených zprávách Pentagon i americké rozvědky uvádějí, že Rusko přelety využívá ke zmapování klíčové americké infrastruktury pro možné kybernetické útoky. Američtí činitelé rovněž poznamenali, že Trumpa rozněhovalo, že Rusko v roce 2017 podniklo kontrolní let přímo nad jeho golfovým klubem v Bedminsteru ve státě New Jersey.

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

VLASOV A RUSKÁ OSVOBOZENECKÁ ARMÁDA (ROA)

Manifest osvobození národů Ruska

Velitelství generála A. A. Vlasova a vedení Výboru pro osvobození národů Ruska (zkráceně KONR), které mělo ruské emigrantské organizace koordinovat a sjednocovat s ostatními na území „třetí říše“, sídlilo v posledním období války v karlovarském hotelu Richmond.

Fronta se sice hroutila, Němci na všech frontách systematicky organizovaně ustupovali, ale na Pražském hradě byl 14. listopadu 1944 slavnostně podepsán propagandistický, a protisovětsky cílený manifest KONR, v němž toto hnutí formálně formovalo své politické cíle na sklonku druhé světové války. Této „slávy“ se na Pražském hradě zúčastnila elita místních nacistů, jako například K. H. Frank, státní tajemník Úřadu říšského protektora, a také velitel pražské posádky generál Rudolf

Toussaint. I toto ruské „hnutí“ mělo paralelně s Himmlerovými tajnými separátními rozhovory přesvědčit západní spojence Sovětského svazu, že není třeba bojovat

Generálové Vlasov a Toussaint na Pražském hradě 14. listopadu 1944

s nacistickou „třetí říší“, ale společně se obrátit k velkému tažení na „východ“.

Německou přízeň (a materiální i politickou podporu) si toto hnutí muselo samozřejmě „odpracovat“.

Tomu odpovídá i styl listopadového manifestu, kde se mimo jiné praví, že „probíhající světová válka je smrtelným bojem antagonistických politických systémů“, angloamerických plutokratů a Stalinovy kliky, která také usiluje o světovládu. Komitét pro osvobození národů Ruska si proto klade za cíl organizovat společný boj proti bolševismu.

Proti bolševismu do poslední kapky krve

Předsedou Komitétu pro osvobození národů Ruska byl generálporučík Andrej Andrejevič Vlasov. 28. ledna 1945 jej Adolf Hitler

jmenoval velitelem dvou ruských divizí se statutem generála (třetí se měla dále formovat) a zároveň byla zabezpečena nová výstroj pro vojáky nové „ruské armády“ pod velením Reichsführera SS Himmlera a také výzbroj sestávající převážně z ukořistěných zbraní Rudé armády.

Adolf Hitler se vyzbrojení Rusů bránil. Neměl zbraně a pohonné hmoty ani pro „svou“ armádu, ale Himmler ho přemluvil a podtrhl zvláštní roli, kterou mají tyto jednotky SS pod jeho velením na sklonku války sehrát. Od počátku se vědělo, že role „Ruské osvobozené armády“, která se skládala většinou z reorganizovaných jednotek SS a části ruských zajatců ze zajateckých koncentračních táborů, bude na úrovni propagandy, speciálních a kárných operací SS pod přímým velením Heinricha

Himmlera – říšského vůdce SS, šéfa Gestapa a ministra vnitra! To jsou významné detaily, které poněkud unikají nejen mnohým českým historikům.

První divize ROA (600.) se začala formovat 23. listopadu 1944 v Münsingenu z řad příslušníků „Kaminského“ brigády (29. divize SS Grenadier „RONA“), 30. divize SS Grenadier a jednotlivých ruských praporů (308, 601, 618, 621, 628, 630, 654, 663, 666, 675 a 681.); dále ji tvořily dvě ruské dělostřelecké divize (582. a 752.), jeden ruský pěší pluk a také „dobrovolníci“ z vězňů válečných táborů a tzv. „ostarbeiterů“. Kaminského brigáda byla pověstná zvěrstvy, kterých se dopustila ve Varšavě, a tak její reorganizace cílila i na „změnu profilu“.

(Pokračování na str. 8)
(Nár. osvobození 9–10 2020)

Zvyšování vojenského napětí USA a Polska

Na počátku června oznámila vláda Spojených států amerických, že hodlá stáhnout část amerických vojáků z Německa. Následně vláda Polska požádala, aby američtí vojáci v počtu 10 000 byli z Německa přemístěni do Polska, kde jsou již základny armád NATO. Tato vojska jsou umístěna ve východním Polsku blízko hranic s Ruskem a pobaltskými státy. S polskou armádou pořádají společ-

ná cvičení, údajně jako přípravu obrany pobaltských zemí před napadením Ruskem, ač toto opakovaně odmítlo podobné domněnky jako neopodstatněné. Nyní probíhá velké cvičení armád NATO v Polsku. V této oblasti Evropy je udržováno nebezpečné ohnisko napětí.

Je skutečností, že Spojené státy obklopují Rusko více než 400 vojenskými základnami, vybavenými jadernými zbraněmi. Ty jsou

i v Evropě. V důsledku politiky Gorbačovovy vlády, kterou nelze nazvat než zrádcovskou, došlo k jednostrannému stažení sovětských vojsk z Německa, zatím co americká vojska tam zůstala, a k sjednocení Německa pohlecním NDR západním Německem. Již dříve Chruščov svévolně porušil vojenskou rovnováhu v Evropě stažením Rudé armády z Rakouska, což přispělo k následujícímu fašistickému puči v Maďarsku.

Sjednocené Německo se nestalo neutrálním, ale vstoupilo do Severoatlantického paktu (NATO), otevřeně nepřátelsky vystupujícímu proti Sovětskému svazu, nyní proti Rusku. Do NATO byly bez souhlasu občanů v referendu zataženy středoevropské a východoevropské státy včetně ČR a SR.

Zatím co Německo bylo posíleno sjednocením, slovanské státy byly rozděleny, Jugoslávie násilně rozbita zločinnou agresí NATO. Vedoucího postavení v Evropě, o které Německo ve 20. století usilovalo, nedosáhlo vyvoláním dvou světových válek s více než 80 miliony mrtvých. Dnes usiluje o ovládnutí Evropy hospodářsky využitím Evropské unie.

Politika každého státu je ovlivněna jeho předcházejícím historickým vývojem. Polsko se v dějinách, podobně jako jiné státy západních Slovanů, bránilo německému tlaku na východ, známému jako „Drang nach Osten“. Již v roce 1415 odrazilo s pomocí dalších

Slovanů včetně Čechů německý útok v bitvě u Grunvaldu. Ve druhé světové válce, v níž Němci zabili 7 milionů Poláků, stálo na straně protihitlerovské koalice. Na druhé straně jsou dějiny Polska zatíženy boji v 16. a 17. století proti Rusku ve snaze ovládnout část Ukrajiny a Běloruska, později podporou Napoleonova tažení. Jakou cestou půjde politika současné polské vlády?

Na provokace u svých hranic odpovídá Rusko klidně, ale jednoznačně. Prezident Putin prohlásil, že se Rusko nedá zatáhnout do vyčerpávající konvenční války. Bude-li napadeno, bude třetí světová válka od prvních minut raketová a jaderná a pro účastníky i nezúčastněné zničující. Hrozí nejen vyhubením lidstva, ale zničením všeho života na Zemi. Doufejme, že jsou si toho západní politici vědomi. A též toho, že se před těmito důsledky a svým svědomím nelze skrýt v žádném krytu.

JAN MINÁŘ

Ilustrační snímek z letošní květnové vojenské přehlídky ke Dni vítězství ve 2. světové válce v Minsku, na které pochodovaly i krásné ženy.

FOTO – ČTK/AP

Veteráni Velké vlastenecké války přihlížejí přehlídce v Minsku. Ozbrojené síly Běloruska jsou skvěle připraveny

ZDROJ – Reuters

Nepokoje v Černé Hoře

Při násilných protestech v Černé Hoře byly 13. května zatčeny desítky demonstrantů a zraněno 29 policistů. Demonstrace napříč zemí vyvolalo zatčení biskupa a dalších představitelů srbské pravoslavné církve v Černé Hoře, kteří podle úřadů nedbali zákazu sdružování kvůli epidemii způsobené koronavirem.

Biskup Joanikije a sedm dalších duchovních skončili na 72 hodin v policejní cele poté, co spolu s vlivným metropolitou Amfilohijem vedli náboženskou procesí u příležitosti dne svatého Vasilu. Toho se zúčastnily tisíce lidí.

Srbský prezident Aleksandar Vučić a patriarcha srbské pravoslavné církve Irinej vyzvali černo-horské úřady, aby snížili napětí propuštěním duchovních. Joanikije a další zatření církevní hodnostáři však i včera zůstávali ve vazbě.

Napětí mezi černo-horským státem a srbskou pravoslavnou církví, potažmo srbskou menšinou v zemi, v posledních měsících vyvolával kontroverzní zákon o náboženských svobodách, který schválil parlament v Černé Hoře vloni. Podle kritiků je jeho cílem ukrást majetek srbské pravoslavné církvi.

Protinacistická demonstrace se v květnu konala před katolickým chrámem v bosenský Sarajevu, účastníci uctili památku obětí chorvatských fašistů. Demonstrace byla reakcí na krok katolické církve, která za souhlasu chorvatských politiků nechala sloužit mši za ustašovské fašisty. Ty koncem druhé světové války rozprášili jugoslávští komunističtí partyzáni vedení Josipem Brozem Titěm.

Stranu 5 připravila a redigovala Nataša Weberová

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Puškin v karanténě ve vesnici Boldino

Znamení Alexandr Sergejevič Puškin, nacházejí se v době cholery ve vesnici Boldino, se obrací k nám současníkům!

Soutěž v recitaci a zpěvu děl ruských autorů v ruském jazyce existuje v Českých zemích a na Slovensku nepřetržitě již více než padesát let a je nejstarší evropskou soutěží a přehlídkou v uměleckém přednesu v cizím jazyce.

Nebyla založena na něčí pokyn, ale přirozeně vznikla v době, která tomu přála. Vznikla z obliby ruské kultury, ze školních akademií a z Lidových kurzů ruského jazyka, kde se při výuce zpívalo a recitovalo. Inspirací k poetickému názvu soutěže byly první verše Puškinovy básně parafrázující Horatiovo Exegi monumentum: „Já postavil si památník, jenž přečká říše...“

Byl to dobrý nápad poznávat ruskou kulturu prostřednictvím uměleckého slova a hudby – ostatně žádný národ není dost velký, aby jej nemohly obohacovat kultury jiné. V 70. a 80. letech dvacátého století se Puškinova památníku každoročně v Československu účastnilo více než půl milionu soutěžících. To jsou velká čísla! Ať už to bylo z povinnosti, nebo

Puškin byl v karanténě ve vesnici Boldino v roce 1830. Přečkal zde nejnebezpečnější období epidemie cholery. Slavný boldinský podzim byl básnickým nejproduktivnějším obdobím. Dokončil Evžena Oněgina, napsal Domek v Kolomně, Skoupého rytíře, Mozarta a Salieri, Hodokvas v době moru, Dona Juana, Povídky Bělkina a více než třicet básní. Byl sice podzim, ale to na věci nic neměnilo

z potěšení, byla za tím ohromná pozitivní energie. Účinkujících, ale především jejich učitelů, nebo spíš „naučitelů“. Mnozí z nich byli a jsou také divadelníky, muzikanty a výtvarníky – osvícenými kantory. Právě jim je věnován tento sborník – aby se nezapomnělo. Mladým je věnován také – aby se vědělo a třeba i pokračovalo. A prosíme o shovívavost, protože tento sborník je vůbec první český pokus o mapování soutěže, o vzpomínku a jistě shrnutí. Přizval jsem k němu učitelku ruského a českého jazyka, spoluautorku učebnic ruštiny Pojechali, Mgr. Klaudivii Eibenovou z Ostravy, jejíž žáci více než čtyři desítky

let se zúčastňují i vítězí v národních a celostátních soutěžích, za její vítězící žáky Matěje Kaloče, za ty, kteří jejich vystoupení posuzovali – PhDr. Jaroslava Vávru, CSc., moudrého předsedu porot, emeritního pedagoga FF UK Praha a také dlouholetého předsedu České asociace rusistů a další přátele. Sám jsem si přidělil roli vypravěče.

MGR. JIŘÍ KLAPKA
Předseda České asociace rusistů

Poznámka redakce: Některé kraje budou pořádat Puškinův památník dle možností během října a listopadu 2020

Zemřel Jurij Bondarev, spisovatel válečných let

Jen několik týdnů před květnovými oslavami vítězství Sovětského svazu ve Velké vlastenecké válce zemřel 29. března ve věku 96 let ruský spisovatel Jurij Vasiljevič Bondarev. Je považován za jednoho z největších ruských autorů válečné prózy. Většina jeho díla je věnována válce nebo poválečnému životu bývalých frontových vojáků.

Jurij Bondarev byl také aktivním účastníkem bojů. Již v létě 1941, jako moskevský student, budoval zákopy obranného systému

dy studovat Literární institut Maxima Gorkého.

Jurij Bondarev se významně zasloužil o rozkvet sovětské vojenské prózy zejména ve druhé polovině padesátých let, kdy politická situace v SSSR pod vedením Nikity Chruščeva připouštěla pravdivé popisování válečných událostí. Bondarev se tehdy proslavil románem Prapory žádají palbu. V letech 1957 až roku 2004 napsal dalších 14 románů a povídek. Šest z nich bylo také zfilmováno.

Jurij Bondarev se věnoval také politické a společenské činnosti.

Jurij Bondarev

REPROFOTO – twitter.com

Výjimečná propagátorka hudby

Anna Hostomská se narodila 6. srpna 1907 v Táboře do hudbymilovné rodiny. Po maturitě na Státním reálném gymnasiu v Pelhřimově v roce 1926 absolvovala abiturientský kurs při obchodní akademii v Praze, potom studovala ve školním roce francouzskou literaturu na Univerzitě v Lyonu (2 semestry).

Když se vrátila do Prahy, nastoupila nejprve na úřednické místo do Československého rozhlasu a postupně se vypracovala na místo vedoucí smíšených a zábavných pořadů. Ještě musím zdůraznit, že v letech 1936 – 39 studovala na filozofické fakultě vedle předmětu filozofie a sociologie hlavně vědu a umění, bohužel 2. světová válka její plány překazila, neboť v letech 1939–45 byly nacisty české vysoké školy uzavřené. Přesto v dů-

sledku své houževnatosti a píce se po Osvobození v roce 1945 vrátila na Univerzitu Karlovu (studovala při zaměstnání – sic!), odevzdala rigorózní práci Rozhlas a posluchači, byť tedy k obhajobě pro značný nápor v zaměstnání nedošlo.

Její léta v rozhlasu se datují již od roku 1929, kdy Hostomská vybírala a objednávala taneční orchestry i dechové kapely k živému vysílání přímo z koncertních sálů, divadel, ale i z kaváren. V době Protektorátu Čechy a Morava ji psali totálně nasazení v německé říši – to už byla vedoucí rozhlasové redakce hudebních a smíšených programů – se žádostí o vysílání oblíbených skladeb. A to jim vždy beze zbytku splnila. V roce 1946 dokonce „přivedla“ k mikrofonu Vladimíra Dvořáka, jednoho z nejvýraznějších autorů a interpretů rozhlasové a později i televizní zábavy, aby spolu vytvořili ucelené zábavné programy.

Anna Hostomská připravovala řadu nejrůznějších rozhlasových pořadů, především z české operní a operetní tvorby, mj. z operety Mamzelle Nitouche od francouzského skladatele Hervé. Nejznámější její pořad měl název Co máte nejraději, ve kterém uváděla operní pořady, sestavené podle návrhů posluchačů. V dalším pořadu Hudba, kterou mám rád (vysílal se od roku 1960) oslovila řadu osobností, které nebyly přímo muzikanty, ale vyjádřily svůj vztah k hudbě. Tak jsme si poslechli třeba vyprávění

Jaroslava Heyrovského, Maxe Švabinského, Josefa Sudka, Dany Zátokové, Karla Högera, Dany Medřické a dalších. Cyklus pořadů Co máte nejraději se vysílal jednou týdně po dobu 10 let (1952–62), měl obrovskou sledovanost, autorka dostávala tisíce dopisů po každém vysílání a posluchači měli možnost si ověřit své hudební znalosti odpovědí na uvedenou hádanku. Bylo to zajímavé a poučné.

A když A. Hostomská odešla v roce 1962 do důchodu, zůstala rozhlasu věrná jako externí spolupracovnice, pokračovala v popularizaci hudby, publikovala v časopisech i knižně, připravovala pořady pro známé pražské Divadlo hudby, organizovala a uváděla koncerty pro dospělé i děti a účastnila se mnoha besed, poslední dokonce ve svých 87 letech pro Spolek dívčího gymnasia Minerva v Národním domě v Praze na Vinohradech.

I její bibliografie je mimořádná. Publikace Opera – Průvodce operní tvorbou byla vydána v roce 1955, Příběhy, pověsti a pohádky paní Hudby v roce 1959, Kouzelný svět vyprávění o světové opeře v roce 1960, Labyrint hudby a ráj srdce v roce 1967 a přepisy některých osobností z rozhlasových pořadů Hudba, kterou mám rád s názvem Hudba a lidé v roce 1969.

Anna Hostomská zemřela 28. března 1995 v Praze. Od jejího skonu uplynulo již dlouhých 25 let a troufám si říci, že byla legendou, která vytvořila neopakovatelnou atmosféru pořadů, v nichž jedinečně přibližovala krásy hudby, takže zůstává příkladem pro další generace rozhlasových pracovníků.

MILOSLAV SAMEK

Anna Hostomská

Stránku 6 připravila a redigovala
Nataša Weberová

u Smolenska. Krátce na to byl povolán do Rudé armády a nastoupil do důstojnického učiliště, po jehož absolvování se ocitl rovnou uprostřed bojů před Stalingradem. Tam byl také v prosinci 1942 vážně raněn. Zkušenosti z bojů o Stalingrad využil ve své knize Hořící sněh. Po vyléčení se vrátil na frontu, bojoval jako dělostřelec na Ukrajině a znovu byl raněn v Polsku.

Po válce se chtěl stát vojákem z povolání. Absolvoval první rok dělostřeleckého učiliště, další vojenská studia však musel ze zdravotních důvodů ukončit. Začal te-

Řadu let až do roku 2013 byl předsedou Svazu spisovatelů Ruska. V březnu 1994 odmítl od prezidenta Borise Jelcina, s jehož politikou nesouhlasil, převzít Řád přátelství národů. V březnu 2014 naopak podepsal petici na podporu politiky prezidenta Vladimíra Putina ve vztahu k Ukrajině a Krymu. V jednom z posledních rozhovorů, které poskytl v květnu 2018 redakci časopisu Argumenty a fakta, se vyslovil pro přejmenování města na Volze, kde sám také bojoval, na Stalingrad.

Vybráno z časopisu Národní Osvobození 9–10/2020

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

„Poprvé v historii armáda během války útočila na televizi“

Producent, režisér a profesor srbského původu Igor Spasov, který žije v Praze, promluvil o bombardování Jugoslávie 24. března 1999. Letecké útoky trvaly 78 dnů a vyžádaly si 2500 obětí. Spasov na vlastní kůži zažil bombardování budovy televize v Bělehradě v noci na 23. dubna. V době bombardování v televizi pracovali na válečných událostech. „Natáčeli jsme s naším štábem ve městě škody po nočních náletech. Asi deset minut před druhou ráno jsem volal do „masteru“, technického centra televize, kde se shromažďoval natočený materiál. Tam mi řekli, že ve dvě půjdou hlavní zprávy, ať dorazím o něco později, aby byl klid na to kazety přehrát. Přijeli jsme a byla ještě spousta času. Dostávali jsme tehdy v práci jídlo, ale já jsem se jako vegetarián musel spokojit jen s chlebem a balkánským sýrem. To bylo asi půl hodiny před útokem. Byl jsem strašně neklidný, chodil po chodbách, kouřil. Byl jsem jako na trní, nemohl jsem se soustředit.“

Najednou jsem začal cítit strašný hlad. V tu chvíli mě napadlo – proboha, tady je válka, padají bomby, umírají lidé, před chvílí jsi jedl, a stejně myslíš na jídlo? Ale nemohl jsem to vydržet, dostal jsem úplně zvířecí hlad. Tak jsem šel ven. Naproti přes ulici byla pekárna. Měla otevřeno čtyřicet

hodin denně. Zeptal jsem se ještě kluků ve vrátnici, jestli taky nechtějí něco vzít, ale oni se na mě podívali jako na blázna a řekli: Co blbneš, před chvílí jsme jedli. Tak jsem šel. A to mi zachránilo život,“ řekl. Poté, co ušel asi 80 metrů, uslyšel letadlo. „Jak jsem se později dozvěděl, šlo o stíhačku Harrier, stroj s možností kolmého letu. Pilot překonal naši protivzdušnou obranu, která měla dosah pět kilometrů, a spustil se dolů. Pak jsem slyšel zvuk, jak se tře kov o kov, když se raketa oddělovala od letadla: Nikdy na to strašné skřípání nezapomenu.“

Začal jsem rychle utíkat po hlavní ulici, doběhl za roh a tam se schoval,“ popsal svůj hrůzostrašný zážitek. Srbský režisér explozi dobře neslyšel, jelikož letadlo dělalo velký rámus. Prozradil však, že raketa zasáhla právě „master“, tedy srdce televize, kde měl být původně i on. „Najednou jsem už žádný hlad necítil. Běžel jsem zpátky a viděl tu hrůzu. V budově byla spousta lidí, nebylo jasné, kolik jich zemřelo, panoval tam strašný chaos. Doběhl jsem do vrátnice, zavolal na centrálu záchranné služby a informoval je, že došlo k útoku. Slíbili, že pošlou vše, co mají.“ Místo tragédie vypadalo hrozivě – všude mnoho rozbitých věcí, všechno napadř, kouř, střepy, prach. Na místě leželo i hodně lidských obětí. Spasov

Cílem natovských vzdušných pirátů byla také budova televize v Bělehradě
FOTO – Gabriele Senft

Vybombardovaná hala automobilky Zastava v Kragujevci
FOTO – Gabriele Senft

zavzpomínal i na to nejhroznější, co kdy viděl. Jeho kolegu elektrikáře zmáčkly mramorové panely a lékař mu musel amputovat nohy. Protože ztratil moc krve, nepřežil. V televizi tou dobou bylo kolem 130 lidí. „Zemřelo jich šestnáct. Někteří měli štěstí, jiní ne. Stříhači zůstali živí, ale stěna za nimi zmizela, když lehl prach, koukali přímo na park. Byl to typ bomby, který se provrtá dovnitř a teprve pak vybuchne. Budova byla uříznutá jako žiletkou. Zasáhli místnost s hlavním technickým vybavením, mozkiem televize, což vedlo k okamžitému vyřazení vysíla-

ni. Spekuluje se o tom, jestli někdo nenechal na místě radiomajak, který bombu navedl. Každopádně měla Aliance velmi přesné informace, kam střílet, a to nejen v případě televize,“ myslí si Spasov.

„Je to vůbec poprvé v historii, kdy nějaká armáda během války útočila na televizi nepříteli. Už bylo hodně válek, mnohem krutějších než tahle, stala se různá zvěrstva, ale něco takového ještě ne,“ okomentoval útok a dodal: „Tím, že trefíte jednu budovu, přece nikomu nezabráníte vysílat. Přenosná technika, kterou jsme už

tehdy měli, vám umožní vysílat kdekoli jinde, i ze sklepa. Byl to brutální čin, který měl lidem nahnat strach.“ Režisér uvedl, že neví, co konkrétně na vysílání jugoslávské televize mohlo Americe tolik vadit. Řekl, že se jim těsně před útokem podařilo odhalit několik falešných zpráv západních médií a že to mohlo někoho nashvat. „Atmosféra byla hodně napjatá, stále houstla, ale říkali jsme si, že něco takového přece není možné. Hrozba tu byla, ale nebrali jsme ji úplně vážně. Jsme přece média, na ta se neútočí. Mýlili jsme se. Tato válka byla hlavně mediální,“ podotkl.

Poukázal, že se tehdy sirény v Bělehradě rozeznávaly v osm večer, tedy v dobu, kdy v Americe běží hlavní zprávy. Proto si lidé připadali jako nedobrovolní účastníci nějaké videohry, v níž se divákům za mořem měla servírovat jejich krev.

Závěrem prozradil, že pracuje na novém filmu o válce v Jugoslávii, který se bude jmenovat „Přece jsme lidé“. Ten nebude negativní. Bude pojednávat o tom, jak si lidé pomáhali. „Nechci vysílat negativní věci, těch už jsme viděli dost. Je to o tom, že si lidé různých národností a vyznání dovedli v nejtěžších chvílích navzájem vyjít vstříc,“ řekl. **Připravil MIROSLAV HAVLÍK**

Sruby na pražském Vítkově

(Dokončení ze s. 1)

Zahraniční interventí vtrhli do Čech v květnu 1420. Drancující a pálící táhli krajinou. K odrazení vpádu se poprvé od začátku husitské revoluce spojily všechny její složky. Zásadní se stalo udržení Prahy, hlavy království. Sem dorazili husité východočeští, ze Žatce, Loun, Slaného a jihočeského Tábora. Spolu s Pražany to představovalo necelých deset tisíc obránců. Organizovat je mělo dvanáct zvolených hejtmanů.

Situace byla vážná, protože pevností nad Prahou – Vyšehrad a Pražský hrad – se nacházely v Zikmundových rukou. Změnit tento stísněný stav vyhladověním druhého z nich se nepodařilo. Nezbytností bylo obsadit stejně strategický výškový bod – vrch Vítkov. Ovládal dvě důležité cesty, umožňující zásobování Prahy a celkové spojení s venkovem. Hájení výšiny, na jejíchž svazích se rozkládaly vinice měšťanů, svěřeno tábořskému hejtmanu Janu Žižkovi. Nechal přehradit jediný možný směr pro útočící po hřbetu příkopů a kamennou zídou, zesilovaly je dva sruby a do obranné pozice využil také viniční strážní věž.

Mezitím se přiblížil nepřítel, jehož počet bývá odhadován na 30–40 tisíc. V jeho řadách byli příslušníci téměř všech evropských národů, nacházejících se pod vlivem římské církve. Rozložilo se severně Pražského hradu přes Letnou až k Vltavě.

První významný úspěch v bojích se husitům zdařil ve východních Čechách. Křižáci za tažení obsadili Hradec Králové. Hejtmani Aleš Vřešťovský, Beneš Mokrovský a Jiřík z Chvalkovic shromáždili na hoře Oreb u Třebechovic houfec bojovníků. Nálada nebyla dobrá. Tehdy z Prahy potají přibyl Žižkův přítel a důvěrník kněz Ambrož. Přinesl povzbuzení, pokyny a podnět pro odvážný čin. Ten se podařil 26. června 1420, kdy se náhlým přepadem orebite zmocnili města. Král Zikmund vyslal k Hradci několik tisíc ozbrojenců, aby jej získal zpět. Bez úspěchu.

O pár dní nato utrpělo křižácké sebevědomí další šrám. Nedávno založené revoluční středisko Tábor oblehl jihočeský magnát Oldřich z Rožmberka. Táborští vzdorovali srdatě, ale brzy bylo jasné, že bez vnější podpory podlehnou. Když se tyto zprávy dostaly do Prahy na pomoc vyrazila nově zrozená husitská jízda, vedená Mikulášem z Husi. K Táboru se přiblížila nepozorovaně. Po dorozumění s obleženými, za úsvitu 30. června společně vyrazili. Ač měli obléhatelů převahu ve zmatku uprchli.

Pod dojmem těchto nezdarů, rozporů ve válečné radě a finančních potíží musel Zikmund rychle jednat. Generálnímu náporu by Praha určitě podlehla. Z řad českých katolických pánů v králově táboře nicméně zaznívalo vážné upozornění, že v takovém případě bude dědictví po jeho otci Karlu

Kresba Vlastimila Rady z knihy Proti všem

IV. určitě zplundrováno cizáckými žoldněři. Kapitulaci hlavního města mohlo přivodit jenom vyhladovění. Pro úplné sevření však bylo třeba ovládnout Vítkov. Provést akci měla těžká jízda z Míšně, již velel bojechtivý Heinrich z Isenburga.

Křižácký útok začal v neděli 14. července 1420. K rozptýlení pozornosti husitů podniknuty výpady z Vyšehradu proti Novému Městu a z Pražského hradu na malostranské předmostí Karlova mo-

stu. Míšňané, posílení dalšími oddíly, se přepravili přes vltavské brody u Libně a Štvanice. Na Špitálském poli (Karlín) část zaujala postavení. Jízda pokračovala dobýt vítkovské polní opevnění. Úzký prostor temene sice nedovoloval plné rozvinutí, ale početní převaha zaručovala Němcům úspěch.

Když se Žižka ujistil, že nejde o všeobecný nástup protivníka, spěchal k obhájčům Vítkova. „Přišel tam byl by sám zabít, kdyby ho nebyli jeho lidé cepy vyrvali z rukou nepřátel,“ zaznamenal kronikář Vavřinec z Březové. Husitské posily napadly boky útočnicků a ti „zachvácní náramným strachem se dali na útěk a velmi rychle prchali, chtějíce jeden druhého v běhu předstihnouti. A za toho útěku nemohou se udržeti, mnozí se zřítíli z vysoké skály a zlámali vaz, přemnozí byli od pronásledovatelů pobiti...“

Přes toto vítězství nebezpečí dále trvalo. Žižka nelenil a hned nechal z Prahy svolat množství lidu pro práce vylepšující odolnost Vítkova. Atak nepřicházel, protože komplikace vyostřili již existu-

jící třenic mezi křižáky, kteří v následujících dnech rabovali, vypalovali a vraždili po pražském okolí. Udržování rozsáhlého ležení začalo být složitým a král Zikmund neměl na výplatu žoldu... Nepřátelské vojsko se neslavně rozpadlo.

„Nepatrná hrstka lidí přemohla spojené řady obrněných, poněvadž byla přesvědčena o své pravdě. Tehdáž byly strany dvě: Evropa a my. A ta Evropa byla bledá, zsinalá a černý prapor s rudým kalichem vlál jí nad hlavou. Vzpomínejte, uvědomte si, čím jsme tehdáž byli. Tu jdeme mezi mohylami vítězů, ale ne po hrobech pobitých,“ můžeme posud číst na desce umístěné roku 1910 na západním svahu Vítkova Spolkem pro postavení Žižkova pomníku. Počátkem 20. století, kdy jsme zřejmě byli nejvyspělejším evropským národem bez státní samostatnosti, husitství představovalo podstatnou součást české národní ideologie.

Po vzniku ČSR vztyčení sochy Jana Žižky z Trocnova v místě historického husitského vítězství nabylo zcela jiný rozměr. Byla začleněna do areálu Památníku Národního osvobození (Národní památník), budovaného v letech 1928–38. Velkolepé dílo sochaře Bohumila Kafky, zobrazující slavného vojevůdce, zůstalo odhaleno až roku 1950. Bude-li tam i nadále je už na každém z nás.

VLADIMÍR MLEJNECKÝ

Stranu 7 připravil a redigoval Jan Jelínek

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Krutý osud Českého Malína

Český Malín v roce 1871 založila skupina českých přistěhovalců z okolí Rakovníka a Žatce, které do Ruska pozval car, aby zde obdělávali nevyužitou půdu. Češi byli dobří hospodáři a z Českého Malína se záhy stala jedna z nejbohatších vesnic na Volyni.

I společenský život Čechů na Volyni byl velmi bohatý, měli tu svá divadla, orchestry, kapely, Sokol, vydávaly se tu české knihy i noviny, na Volyně jezdili čeští učitelé. V roce 1939 ale i polská část Volyně připadla Sovětskému svazu. Na Čechy tu navíc útočili ukrajínští nacionalisté.

Vypráví profesor Jaroslav Vaculík z Masarykovy univerzity v Brně: „Organizace ukrajinských nacionalistů vznikla v roce 1929, takže začala mít vliv na Volyni už ve 30. letech, tedy ještě za Polska. Byla to jakási opoziční síla, usilující o osamostatnění Ukrajiny, která počítala s pomocí nacistického Německa. A také pak uvítali příchod německé armády v roce 1941 s tím, že počítali, že tam Němci zřídí samostatný ukrajinský stát. To se ovšem nestalo. A když zjistili, že Němci nemají zájem na nějakém ukrajinském státě, rozešli se s nimi a odešli takzvaně do lesů

a tam vyvíjeli partyzánskou válku proti všem.“

V čele ukrajinských nacionalistů stál od roku 1939 Stepan Bandera:

„Bandera byl ukrajinský nacionalista, který původně chtěl spolupracovat s Němci. Oni mu slibovali po okupaci samostatný ukrajinský stát. Bohužel se to nenaplnilo, z Bandery se stal bandita, který začal postupně likvidovat všechny národy, které na Ukrajině byly. Začal u Židů, pak přišli na řadu Poláci a pak přešel na Čechy,“ říká rodák z Volyně Miroslav Zich.

Banderovcí zavraždili stovky Čechů, často velmi krutým způsobem, jak popisuje Antonín Umlauf, původně z České Hulče: „V Hulči se to stalo taky. Porazik, legionář z války, dělal starostu a toho zabil v noci. Pfaiferovy taky, celou rodinu. Přišli a celou rodinu naházeli do studně.“

Strach, jaký vyvolávali banderovci, popisuje i Miluše Šimánková z České Hulče: „Šla jsem ze školy kolem hřbitova a tam visel plakát, na kterém ruská vláda tvrdě útočila na banderovce. A mne nenapadlo nic jiného než ten plakát sbalit a odnést ho domů. Nikdo ho nečetl, máma ho hodila někam na kredenc, a co čert nechtěl, v noci přišli banderovci. Zaklepali, to

se muselo otevřít, všechno tam prošmejdili a přišli na ten plakát. A to bylo Boží dopuštění. Začali s tím, proč spolupracujeme s Rusáky, kdo to přinesl a co s tím? Všichni jsme museli z postele. – byly jsme tam dvě děti a máma – a stoupnout ke zdi, ruce vzhůru... Byl to horor.“

Banderové řádění vystřídali v roce 1941 nacisté. Jeden z nejtragičtějších okamžiků, jaké potkaly Volyňské Čechy za druhé světové války, nastal 13. července 1943. Tehdy nacisté vypálili Český Malín. Jako jeden z mála přežil Bohumil Filípek. Tehdy se léčil v malínské nemocnici: „Tak jsme to sledovali, já a ti ostatní v malínské nemocnici, kdo mohl. Z oken bylo krásně vidět na náves. (Němci) veškerý dobytek vyháněli ze všech dvorů, a pryč. A lidi taky. Lidi byli vyvedeni za vesnici a tam byli tříděni, podle pohlaví, národnosti a tak dále. Najednou přivedli asi třicet ženských, každá v jiném stavu. Kočárky nebyly, nesly děti v náručí, nebo se dítě drží mámy za sukni. A mezi nemocnicí a zemědělskou usedlostí byl plot. Z jedné strany to bylo na dvůr do nemocnice. Za tím plotem zahnali ty ženské do stodoly... To se nedá povídat! – Kulometem a granáty

Přeživší obyvatelé Českého Malína u hrobu jedné z obětí ZDROJ – LYDIE PUROVÁ

do té stodoly, to byl nářek, křik! A ty ženské tam shořely. Jedné se povedlo utéct – člověk na to koukal! – chtěla přiskočit přes ten plot k nemocnici. Tak jí tam střelili a ona shořela se stodolou na tom plotě!“

Němci se chystali vyvraždit i pacienty v nemocnici, těm se ale podařilo ukrýt ve sklepě. Nacisté je ale brzy objevili a vhodili tam granát: „Ten granát se odrazil asi dvakrát po těch schodech, já jsem tam byl skrčený uprostřed, tak mi spadnul u špičky nohy. A jak mi tam dopadl, to byl zlomek vteřiny, já jsem do něj trošku kopl. On se odkulil a já jsem si říkal v duchu, pane bože, snad jsme šťastní, že to nebouchne. A najednou jsem viděl, jak ten granát třikrát prsknul, zakouřilo se a žahnul. Jednoho ruského vojáka to škrtno a ženské, která byla opřená na mně, to utrhl nohy. Já jsem byl jen tak v košili, byl jsem od toho popálený. Dýchat se nedalo, to bylo jak v komíně, tma. A ta ženská chudák tam začala rvát a brečet.“

Bohumil Filípek byl svědkem toho, jak nacisté povraždili obyvatele Malína: „Oni to hnali někam,

i s doktorem, za vesnici. Do kostela je zahnali, tam to polili a zapálili. Všechno hučelo, zrovna přišel vítr. Pak přšelo, to už bylo ale všechno srovnané se zemí. Co ale dělal dobytek! Koně, krávy, slepice, husy, berani, prasata, všechno... Jako když to zorganizuje, ten dobytek chodil po návsi z jednoho konce na druhý, všechno hořelo, po obou stranách. Prasata kničela a slepice, husy a každé zvíře podle svého... To bylo hrozné se podívat! Kam ale ten dobytek šel? – Člověk nemohl stát a koukat a poslouchat. A pak přišel jeden Rusák, co to tam viděl, a říkal, že Němci odtáhli.“

V Malíně zahynulo 374 Čechů, z toho 105 dětí. Uprchnout se podařilo pouze asi třem desítkám mužů, kteří měli z Malína odehnat dobytek do sousední osady či odnést uloupený majetek. Řada přeživších poté vstoupila do československých jednotek Ludvíka Svobody. Většina z nich po válce zůstala v Československu. Někteří se usadili v obci Frankštát na Šumpersku, která byla v roce 1947 přejmenována na Nový Malín. (SV)

Vlasov a Ruská osvobozená armáda (ROA)

(Pokračování ze s. 5)

Divize zahrnovala: velitelství, personální a komunikační oddělení, polní četnictvo, topografickou divizi, bojový ženijní prapor, protitankový prapor, záložní prapor (důstojnická škola), samostatný průzkumný oddíl, 5 pěších pluků, dělostřelecký pluk a zásobovací pluk. Celkový počet byl 20 000 vojáků.

ROA byla vyzbrojena 10 tanky T-34 s 10ti samochoďnými dělostřeleckými děly, 12 těžkými polními 150mm houfnicemi, 42 děly 75mm, 6 těžkými a 29 lehkými děly, 31 protitankovými 75mm děly, 10 protiletadlovými děly 37mm, 79 granátomety, dále měla 563 těžkých a lehkých kulometů a 20 plamenometů.

„Dobrovolníci“ tohoto útvaru slavnostně přísahali:

„Já, jako věrný syn své vlasti, se dobrovolně připojuji k řadám bojovníků ozbrojených sil národů Ruska, přísahám před krajany – že pro dobro mého lidu bojuji pod velením generála Vlasova proti bolševismu až do poslední kapky krve.“

Tento boj je veden všemi lidmi milujícími svobodu ve spojení s Německem pod hlavním velením Adolfa Hitlera.

Přísahám, že budu věrný této alianci.

Při plnění této přísahy jsem připraven dát svůj život.“

Vybrán z časopisu Národní osvobození ČSBS (9–10/2020)

Pokračování příště

Nataša Weberová (stojící vlevo) s veteránkou Věrou Biněvskou a její rodinou 9. května 2020 na Olšanech FOTO – MIROSLAV HAVLÍK

Soudruh Miloš Jakeš a redaktorka SV Nataša Weberová u sochy I. S. Koněva v roce 2013

O soše maršála Ivana Stěpanoviče Koněva

V archivu jsem čirou náhodou našla novinovou glosu 10 let starou. Je to připomínka 65. výročí vítězství spojenců ve 2. světové válce nad hitlerovským Německem. Podivila jsem se. Ta glosa mě upozornila na skutečnost, že už tehdy v pražské Bubenči hrozilo odstranění sochy legendárního maršála I. S. Koněva., jednoho z těch vojevůdců, kteří se zasloužili o slavné historické vítězství nad fašistickými vojsky. Jednoho z těch vojevůdců, kteří se stali symbolickým ztělesněním svých vojáků, jejich bojů na život a na smrt a jejich vítězství. Podivila jsem se. Jak je vidět, odstranit sochu je starý záměr, starý úmysl. A v současnosti, 75. výročí, se tedy podařilo jej uskutečnit. Vychyt-

rally, Istivě. Za stavu epidemického ohrožení obyvatelstva a za stavu nařízených protiepidemických opatření.

Tajně, bez účasti lidu, který musí kvůli virovému nebezpečí povinně setrávat mezi čtyřmi stěny, se podařilo odstranit sochu maršála I. S. Koněva. Viditelnou památku historie, kterou představoval a zosobňoval. Viditelnou památku na ty, které vedl a kteří bojovali za svobodu národů, těch, kteří padli, i těch, kteří se dožili vítězství. A zvláště těch, kteří se účastnili osvobození i naší země. Komu překážela a dodnes překáží historická pravda, kdo ji chce přizpůsobit svým potřebám a zájmům? Kdo si přeje skrýt, zamlčet a na věky zrušit posvátná místa,

pomníky a památníky, které mají tu moc, aby občanům připomínaly historii, jaká skutečně byla? Sdělovací prostředky by ji měly veřejnosti připomínat, rodiče svým dětem, učitelé svým žákům. Vzdávat čest bojovníkům, kteří položili život v boji za svobodu – i naší vlasti. Ale vlivná skupinka Pražanů si to nepřeje. Přepisuje dějiny. Neuznává hrdiny, které jsme od konce 2. světové války ctili a jejich odkazu jsme si vážili. Chce se tvářit, jako by jich nebylo. Sochu maršála I. S. Koněva již tedy zahanbujícím způsobem odstranila. Koho chce dosadit na jeho místo? Okupanty? Fašisty? Nepřátele našeho národa? A to jim v demokracickém státě prochází?

STANISLAVA KUČEROVÁ

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 244/2020, cena 10 Kč.

Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.

Redakční radu řídí: Jan Míňář.

Členové rady: Eva Holečková, Zdeněk Hoření, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec,

Julie Masopustová a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičová.

Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.

Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1,

III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152,

internetová adresa: www.slovanskyvyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).

Adresa e-mail: slovanvyborcr@volny.cz.

Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.

Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Uzávěrka čísla dne 15. 6. 2020.

Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.